

Лабжинський Ю.А.,
науковий співробітник сектору мережних технологій і баз даних,
Електронна пошта: emerald8080@mail.ru,
Шиненко М.А.,
зав. сектору мережних технологій і баз даних,
Електронна пошта: nikshin2009@gmail.com,
Інститут цифровізації освіти НАПН України, м. Київ

СЕРВІС ELSEVIER JOURNAL FINDER ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОШУКУ ЖУРНАЛУ ДЛЯ НАУКОВОЇ ПУБЛІКАЦІЇ

Ключові слова: сервіс Elsevier Journal Finder, науково-педагогічні дослідження, автор, журнал, наукові публікації

Нині поставлені перед ученими завдання по інтеграції у світовий науковий простір вимагають нових підходів до поширення і просування результатів досліджень, а також сучасних інструментів для оцінювання результативності діяльності наукових установ та закладів вищої освіти й ефективності наукового потенціалу.

В останні роки наукова спільнота особливу увагу приділяє самій категорії «науковий потенціал» і методам його оцінювання. Деякі вчені вважають, що для оцінювання наукового потенціалу організації доцільно використовувати ресурсну і результативну складові, тобто не тільки ресурсні індикатори діяльності наукових установ, а й ті, які відображають результат використання (затребуваності) ресурсного потенціалу, – показники визнання результатів наукової діяльності організації науковою громадськістю [1].

З розвитком *інформаційно-цифрових технологій* актуальною *проблемою* сьогодення у системі освіти є дослідження нових форм, методів та технологій провадження науково-педагогічної діяльності.

Впровадження інформаційно-цифрових технологій в діяльність наукової організації дозволяє значною мірою підвищити ефективність наукових досліджень, а також її конкурентоспроможність у науковій спільноті. Перед науковими та науково-педагогічними співробітниками постає важливе *завдання* – навчитися застосовувати нові технологічні інструменти та практично необмежені інформаційні ресурси. Цифровізація цієї сфери є сучасним етапом її інформатизації, що дозволить за допомогою вебцифрових пристроїв, засобів, систем та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, фактичну інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, створюючи кіберфізичний освітній простір [2].

Головною умовою для сприяння розвитку потенціалу науки і освіти та активізації міжнародної наукової співпраці є відкритий і безкоштовний доступ до наукових публікацій. Напрацювання вчених повинні бути надбанням широкого кола наукової спільноти, і вільний доступ до них сприятиме розвитку не тільки суспільства, але й науки. Тому актуальним завданням сьогодення для освітян і науковців є опанування знань, розвиток умінь та навичок щодо роботи з засобами ІКТ, збирання статистики, її опрацювання та аналіз для ефективного проведення науково-педагогічних досліджень [4].

Результати й сам хід дослідження повинні бути оприлюднені, тому що без цього

неможливе їх широке впровадження і використання в науці та практиці. Процес оприлюднення результатів наукових досліджень реалізується за допомогою професійного наукового спілкування, засобів зв'язку та різноманітних способів видавництва наукової літератури [8].

Одним зі шляхів висвітлення наукових результатів є їх представлення в електронних наукових фахових виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних системах. Обов'язковою умовою оприлюднення результатів наукових досліджень і дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук є їх наявність у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях.

Приблизно доступ до третини опублікованих у світі наукових журналів обмежений і доступ до них найчастіше надається на базі передплатної користувачами класичної моделі підписки. Тому одним з найважливіших завдань, що спрямовані на розвиток наукових досліджень, є забезпечення доступності наукових публікацій [3].

Цифрові технології також спростили способи подачі матеріалів до електронних наукових фахових видань, тобто процеси подання, рецензування, комунікації між користувачами на всіх етапах редакційного і видавничого процесу повністю автоматизовано.

Актуальність зазначеної **проблеми** підтверджено такими законодавчими документами на державному рівні: «Цифрова агенда України – 2020. Проект» [7], де розкрито основні принципи цифровізації, «Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою» [6], проект Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року, який представлено Міністерством освіти і науки України на громадське обговорення [5]. Цей проєкт є комплексним стратегічним баченням цифрової трансформації сфери освіти і науки та спрямований на подолання низки проблем: низького рівня цифрових компетентностей учасників освітнього процесу; застарілого змісту освіти з навчальних предметів інформатичної галузі; відсутності широкосмугового доступу до інтернету в галузі освіти й науки, якісного цифрового освітнього контенту для здобуття освіти тощо.

Метою дослідження є аналіз застосування сервісу Elsevier Journal Finder як інструмента для авторів щодо пошуку журналу для наукової публікації.

Elsevier Journal Finder (<https://journalfinder.elsevier.com>) – це унікальний безкоштовний онлайн-сервіс видавництва Elsevier, за допомогою якого можна знайти журнали, що найбільше відповідають тематиці досліджень.

Цей сервіс надає **можливості**:

- ✓ авторам-початківцям вибрати правильні журнали для публікації своїх робіт;
- ✓ авторам, що працюють у міждисциплінарних галузях, визначити журнали, що найбільш підходять для публікації статей;
- ✓ виділити журнали, що пропонують публікацію статей у відкритому доступі.

На основі механізму *Elsevier Fingerprint Engine*™ Elsevier Journal Finder використовує технологію семантичного розумного пошуку та специфічні словники, щоб узгодити наукову статтю з відповідними журналами Elsevier.

Elsevier Fingerprint Engine застосовує різноманітні методи опрацювання природної мови (NLP) для отримання тексту, який потрібно ввести в Journal Finder для згадок ключових концепцій, що охоплюють усі основні наукові дисципліни, і створення структурованого індексу зважених термінів, який визначає текст, відомий

як відбиток пальця. Для цього потрібно надати вичерпну інформацію для запиту – вказати заголовок публікації, анотацію й бажано – ключові слова, якщо вони доповнюють один одного і не зустрічаються в тексті анотації, та обрати відповідну галузь дослідження, щоб отримати достовірні результати (рис. 1). Потім Journal Finder порівнює відбитки пальців анотації з відбитками всіх журнальних статей у Scopus і рекомендує до 50 найбільш релевантних журналів для розгляду.

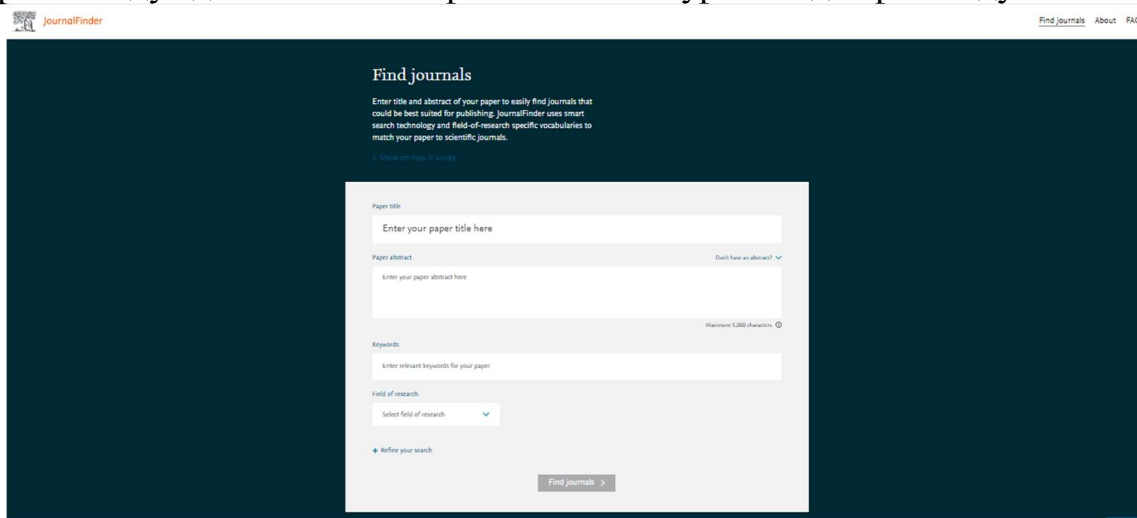

Рис.1. Пошукова форма журналів сервісу Elsevier Journal Finder

Для визначення найбільш відповідної галузі дослідження для публікації треба звернутися до спадного меню під полем дослідження. Крім того, можна перевірити Scopus на наявність подібних статей та їх сфери дослідження (на основі всіх класифікацій наукових журналів/кодів ASJC).

Таким чином, Journal Finder використовує **двоетапний підхід**: він спочатку перевіряє, чи відповідає анотація статтям, що вже опубліковані, і в той же час виконує технологію семантичного пошуку, яка оптимізована для роботи з неопублікованими статтями. Якщо анотація збігається з уже опублікованою статтею, це буде зазначено у списку рекомендованих журналів. Однак, якщо надана публікація неповна або дещо відрізняється від опублікованої статті, перевірка може бути невдалою, і перший рекомендований журнал може відрізнятись від журналу, в якому була опублікована стаття.

Journal Finder рекомендує журнали на основі частоти та релевантності збігів між анотацією та статтями в Scopus. Це означає, що для нових журналів релевантні статті будуть визначені як відповідні, але оскільки в цих журналах було опубліковано кілька матеріалів, журнали можуть ще не відображатися як релевантні. Як тільки до журналу потрапить достатня кількість статей, журнал частіше з'являтиметься у відповідних рекомендаціях.

Наразі Journal Finder не підтримує формати TeX, HTML, MathML і LaTeX. Коли текст у цих форматах вводиться в інструмент, він розглядається як плоский текст, і, отже, збіги можуть бути не такими точними. Фахівцями сервісу рекомендовано перетворити текст у звичайний і очистити його перед введенням у Journal Finder.

Ключові слова дають можливість зосередити пошук для забезпечення кращих результатів. Однак використання ключових слів потенційно може дати занадто вузький список цих результатів. Після введення ключових слів функція автозаповнення допомагає визначити, які ключові слова доступні в індексі, як для окремих, так і для комбінованих ключових слів. Якщо ключові слова не мають

відношення до певного пошуку, вони не відобразатимуться над показниками журналу в списку результатів.

У випадку, якщо ключове слово є релевантним для результатів пошуку, воно буде виділено синім кольором. Чим темніше синій колір, тим релевантніше ключове слово для пошуку.

Ключові слова отримуються з усіх публікацій, що проіндексовані у Scopus за останні п'ять років. Деякі ключові слова мають занадто широке значення, щоб додати цінності пошуку. Як наслідок, вони не включені до індексу ключових слів, який забезпечує функцію «заглядати вперед» у Journal Finder.

Сфери досліджень, що можна використовувати під час пошуку за допомогою спадного меню, засновані на кодах ASJC (класифікація всіх наукових журналів), що також використовуються базою даних Scopus. Для Journal Finder застосовуються лише категорії вищого рівня (по 100), оскільки вони відповідають основним академічним дисциплінам і щоб уникнути виключення занадто великої кількості потенційних журналів.

Надсилання статті до журналу, який найкраще відповідає *критеріям* автора, таким як обсяг журналу, вплив, швидкість або кількість читачів, підвищує вірогідність її прийняття до публікації. Однак редакційна група кожного журналу виконує незалежну роль і ретельно оцінює всі елементи наукової статті під час процесу експертної рецензії. Загальна якість, мова інноваційність статті, також можуть відігравати певну роль, але ніяких гарантій щодо прийняття не можна надати.

У правій частині екрана результатів пошуку є за замовчуванням «Найкраща відповідність». Якщо натиснути стрілку, з'явиться спадний список, у якому можна *відсортувати* за найкращим збігом, назвою журналу, CiteScore, імпакт-фактором, швидкістю прийняття, часом прийняття першого рішення або часом до публікації.

Плата за публікацію статей (APC), – це плата, що іноді стягується з авторів, щоб зробити роботу доступною у відкритому доступі в журналі з відкритим доступом або гібридному журналі. Цей гонорар може бути сплачений автором, установою автора або їх спонсором.

Elsevier підтримує *відкритий доступ* (Open access – OA) як золотий, так і зелений. Відкритий доступ є невід'ємною частиною спільного, інклюзивного та прозорого світу досліджень, де автори, дослідники та наукові установи можуть ділитися знаннями та розвивати роботу один одного для досягнення результатів.

Розробники даного сервісу планують включити параметри збереження пошуку та експортування результатів пошуку в майбутні ітерації інструмента Journal Finder.

Для того, щоб залишити свій відгук про цей сервіс, потрібно використовувати вертикальну помаранчеву вкладку «Зворотній зв'язок» у правій частині екрана.

Отже, за допомогою сервісу Elsevier Journal Finder наукові та науково-педагогічні працівники можуть знайти ідеальний журнал, що найбільше відповідає тематиці дослідження, для публікації результатів своєї наукової роботи.

Таким чином, для того, щоб автоматизувати процес обліку результатів наукової діяльності вчених, а також сприяти спрощенню процедури оприлюднення цих результатів, науковим організаціям слід приділяти особливу увагу питанням використання таких систем.

Впровадження і використання нових інформаційно-цифрових технологій потребує подальших досліджень щодо використання електронних систем відкритого доступу. Перспективними є дослідження досвіду функціонування подібних

зарубіжних сервісів бібліометричних і наукометричних систем, який може бути використаний при створенні вітчизняних інформаційно-цифрових технологій.

Список використаних джерел

1. Іванова С. М., Кільченко А. В. Досвід використання інформаційно-цифрових технологій для оцінювання діяльності наукових установ. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. м. Київ, 12 трав. 2021 р. К.: НАУ, 2021. С. 159-163. DOI 10.18372/2786-5495.1.15771 URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/DEU/article/view/15771>.
2. Лабжинський Ю. А., Кільченко А. В., Коваленко В. М. Роль інформаційно-цифрових технологій для оцінювання результативності науково-педагогічної діяльності. *Звітна наук. конф. ІТЗН НАПН України*: зб. матеріалів наук.-практ. конф., м. Київ, 11 лют. 2021 р. К.: ІТЗН НАПН України, 2021. С. 55-61. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/724023>.
3. Лупаренко Л. А. Використання електронних відкритих журнальних систем у науково-педагогічних дослідженнях: дис. ... канд.пед. наук: 13.00.10 / Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. Київ, 2019. 359 с.
4. Міністерство освіти і науки України. Концепція цифрової трансформації освіти і науки: МОН запрошує до громадського обговорення. 2021. URL: <https://bit.ly/3OhF0S0>.
5. Спірін О. М., Іванова С. М., Кільченко А. В., Новицька Т. Л. Використання наукометричних баз даних і систем вебаналітики для моніторингу електронних наукових фахових видань. *Інформаційні технології в освіті*. Херсон, 2020. №4 (45). С.18-30. URL: <http://ite.kspu.edu/index.php/ite/issue/archive>.
6. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою / В. Фіщук та ін. 2020. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyucifrovoyu-ekonomikoju.htm>.
7. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний – 2020»). ГС «ХАЙ-ТЕК ОФІС УКРАЇНА». 2016. URL: <https://ucc1.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.
8. Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В. Напрями використання цифрових науково-освітніх систем для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників. *Інформаційні технології в освіті та науці*: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., м. Мелітополь, 13-14 черв. 2019 р. Мелітополь: Мелітопольський держ. пед. університет ім. Богдана Хмельницького, 2019. С. 339-343.